

Побудувати кар'єру психолог може в силових структурах (поліція, органи внутрішніх справ, військова частина і тд.). Такий варіант уже більш престижний та високооплачуваний, а також потребує більших старань та вищої кваліфікації. Зараз у нашій країні, у зв'язку зі початком роботи Національної поліції, потреба у кваліфікованих психологах значно зросла. У цій сфері психолог може здійснювати не лише супровід працівників органів внутрішніх справ, але і надавати першу психологічну допомогу населенню при надзвичайних ситуаціях.

Хорошою можливістю реалізувати кар'єру є робота психолога на підприємствах (банки, заводи, організації і тд.). В сучасному світі, у умовах високої активності та постійного стресу, практично в кожному закладі створюють посади корпоративного психолога. Штатний психолог потрібен для підвищення економічної ефективності роботи організації за рахунок оптимізації діяльності її працівників.

Перспективною також є кар'єра у сфері охорони здоров'я. Спеціалісти цього профілю можуть працювати медичними та клінічними психологами, психологами судової медицини, психоаналітиками та консультантами телефонів довіри.

Останніми роками психологи все частіше можуть реалізувати себе у сфері бізнесу. Такі професії як персональний коуч, бізнес-тренер набувають особливої актуальності в Україні.

Ще одним перспективним напрямком розвитку кар'єри психолога є спортивна сфера. На сьогодні в Україні кваліфікованих спортивних психологів ще не достатньо, тому великої конкуренції тут немає. У професійних спортивних командах та відомих спортсменів є штатний психолог, адже від професіоналізму цієї людини багато в чому залежить не тільки успіх спортивних виступів, але і створення комфортної атмосфери в житті спортсменів в цілому, що дозволяє покращити їх результати в майбутньому.

Також психолог може передавати свої знання наступному поколінню, викладаючи психологію у вищих навчальних закладах, а також займаючись науковою роботою.

Отже, на сьогодні у психологів є багато напрямків для професійного зростання. Подальших досліджень потребує питання готовності психолога до професійної діяльності.

Література

1. Горенко М. В. Теоретичний аналіз сутності професійної кар'єри: психологічний аспект. Вісник Національного університету оборони України. Зб-к наук.праць. – К.: НУОУ, 2016. – Вип.1 (47). – С. 13-19
2. Сафін О.Д. Реабілітація та реадптація учасників бойових дій: психологічний дискурс /О.Д. Сафін//Вісник Київського національного університету. Військово-спеціальні науки. Відп. ред. В.В. Балабін. – 2016. - №35. – С. 66-74.

УМОВИ ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ ЛІТЕРАТУРНО ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ

Гречуха Ірина Анатоліївна
аспірантка кафедри психології
розвитку та консультування
Житомирський державний університет
імені Івана Франка, м. Житомир.
Науковий керівник - доктор психол. наук, проф.
Журавльова Лариса Петрівна

Обдарованість, як і будь-яка вища психічна функція, детермінується соціальними чинниками. В основі сучасних наукових досліджень вікових особливостей становлення та розвитку обдарованої особистості лежать положення Л. Виготського, Л. Божович,

Г. Костюка, Н. Лейтеса, С. Максименко, В. Моляко, Б. Теплова. Поняття «соціальна ситуація розвитку» в науковий обіг ввів Л. Виготський: «Соціальна ситуація розвитку є вихідним моментом для всіх динамічних змін, що відбуваються в розвитку протягом певного періоду. Вона визначає цілком і повністю ті форми і той шлях, йдучи по якому дитина набуває все нових властивостей особистості, черпаючи їх із соціальної дійсності, як із основного джерела, той шлях, на якому соціальне стає індивідуальним» [3, 258]. Вивчення соціальної ситуації розвитку дитини, за Л. Божович, включає «... співвідношення, в якому знаходяться один до одного вимоги й очікування, що йдуть з боку середовища, і ті можливості, якими володіє дитина для того, щоб відповісти їм» [3, 207]. Таким чином, поєднання об'єктивних життєвих умов та суб'єктивного ставлення й реагування на них дитини і визначає соціальні особливості її розвитку.

Ознакою обдарованої особистості є спрямованість на розвиток власних здібностей. Присутність в соціальному оточенні людей, які були б взірцями, підтримували на всіх етапах розвитку власної обдарованості, є однією із умов особистісного зростання. За умов дефіциту таких осіб у контактному оточенні дитини, вона обирає для себе віртуальних референтних особистостей. Це можуть бути як реально існуючі люди, які мають досягнення в конкретному виді діяльності, так і квазіособистості. Окрім того, можна спостерігати, як обдарована особистість намагається відмежуватися від впливів контактної соціальної групи, якщо та перешкоджає її розвитку [5].

За результатами досліджень [4] відмічаємо в літературно обдарованих старшокласників як орієнтацію на власну активність, так і на зовнішню підтримку в розвитку літературних здібностей. Школярі демонструють орієнтацію на коло референтних осіб, яке задовольняє потребу у визнанні та поцінуванні. До нього й досі належить найближче оточення дитини (батьки, однолітки, вчителі). Проте інколи спостерігаємо, що зразком для наслідування дитина вибирає відомих критиків, чи навіть постаті відомих письменників, поетів та драматургів (віртуальних осіб). Недостатньо вивченими залишаються питання впливу референтних осіб на літературно обдарованих школярів впродовж усвідомлюваних ними вікових етапів.

Досліджуючи життєвий шлях людини, ми вбачаємо відображення його у подіях, обставинах, соціальному середовищі в якому зростав та розвивався індивід [1]. Дослідження соціальної ситуації розвитку літературно обдарованої особистості школяра здійснювалося за допомогою біографічного методу. Основними завданнями, які ставилися перед старшокласниками, було виділити основні життєві події, випадки, враження та осіб, до них причетних, як таких, що позначилися на розвитку їх літературних здібностей.

До вибірки досліджуваних школярів ввійшли 17 юнаків та юнок (учні 9-11 класів), які у 2016 році приймали участь в обласному літературному конкурсі «Літературна майстерня» МАН м. Житомира та мають досягнення у літературній творчості: наявність власних збірок літературних творів, перемоги в олімпіадах та конкурсах з української літератури, участь в конкурсах МАН.

Отримані з допомогою біографічної бесіди результати дозволяють виділити особливості розвитку літературно обдарованої особистості:

– більшість досліджуваних (95%) почали проявляти особливий інтерес до художньої літератури ще з раннього дитинства. З часом такий інтерес лише поглиблювався. Старшокласники називають себе «великими книголюбамі». Часто прагнуть бути схожими на художнього героя, ідентифікують себе з ним;

– більшість школярів (56%) вказують на позитивний вплив бабусь та дідусів у розвитку їх літературних здібностей, особливо на ранніх стадіях онтогенезу, які вчили спостерігати за навколишнім середовищем, фантазувати, знайомили із «світом казки», міфів та легенд;

–відмічають наявність сприятливого чи неконфліктного соціального середовища розвитку їх літературних здібностей. Так, найближче соціальне оточення учнів (сім'я, школа, друзі) підтримують їх у захопленні творчістю, чи не суперечать йому;

–попри виділену досліджуваними своєї самодостатності, літературно обдарована особистість має потребу у соціальному визнанні та поцінуванні, що дозволяє підтвердити значимість результатів їх творчої діяльності та визначити напрямки для подальшого саморозвитку. До цієї групи осіб ввійшли: батьки (найчастіше мама), бабуся та дідусь (особливо на ранніх стадіях розвитку їх літературних здібностей), друзі; дещо пізніше – однокласники та вчитель української літератури. Проте, деякі досліджувані (19%) до групи референтних осіб відносять віртуальних особистостей. Суб'єктивно, ці віртуальні референтні групи й особи, сприймаються ними як носії найвищих чеснот та є джерелом найзначущої оцінки.

Отже, огляд наукової літератури та дослідницький аналіз дозволяють зробити висновок, що процес становлення літературно обдарованої особистості обумовлюється соціальною ситуацією розвитку, а наявність в соціальному оточенні дитини значущих для неї людей, які є взірцями та підтримують її на всіх етапах творчого розвитку, є однією із умов особистісного зростання.

Література

1. Ананьев Б.Г. О проблемах современного человекознания / Б.Г. Ананьев. – М., 1977. – 380 с.
2. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте / Л.И. Божович. – СПб.: Питер, 2008. – 398 с.
3. Выготский Л.С. Собрание сочинений в 6-ти томах / Л.С. Выготский. – М.: Педагогика, 1984.
4. Гречуха І.А. Дослідження розвитку літературних здібностей та обдарованості в ранньому юнацькому віці / І.А. Гречуха // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Том VI: Психологія обдарованості. – Випуск 11. – Київ-Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – С. 311-318.
5. Психологічні засади розвитку обдарованої особистості в освітньому середовищі: методичний посібник / О.Л. Музика, Д.К. Корольов, Р.О. Семенова та ін.; за ред. О.Л. Музики. – Київ-Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – 146 с.

ЗНАЧЕННЯ МОТИВАЦІЙ У ПРОФЕСІЙНОМУ ТА ОСОБИСТІСНОМУ ЗРОСТАННІ

Гуцуляк Олександра Павлівна
аспірантка кафедри психології
розвитку та консультування
Житомирський державний університет
імені Івана Франка, м. Житомир.
Науковий керівник – канд. пед. наук,
доц. Мірошніченко Олена Анатоліївна

На даний час в Україні все більше уваги приділяється розвитку освіти дорослих. Відповідно, це питання стає важливим стосовно соціально-психологічного розвитку особистості на всіх етапах її життєвого і професійного шляху.